

Sygn. akt I C 555/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2013 roku

Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodnicząca: Sędzia Sądu Rejonowego Eliza Gajda

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Tworek

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2013 roku w Kędzierzynie – Koźlu

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. P.**

przeciwko **Gminie Z. - Zakładowi (...)** w Z.

o ustalenie istnienia stosunku prawnego

1. **oddala powództwo,**

2. **zasądza od powoda J. P. na rzecz strony pozwanej Gminy Z. – Zakładu (...) w Z. kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.**

Sygn. akt I C 555/10

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 27.12.2010r. i skierowanym przeciwko Gminie Z. – Zakładowi (...) w Z. powód J. P. domagał się ustalenia, iż w dniu 01.12.2000r. pomiędzy nim a stroną pozwaną doszło do zawarcia umowy o dostawę wody i odbiór ścieków o treści wynikającej z załączonej przez powoda do pozwu kopii umowy.

W uzasadnieniu swego żądania powód wskazał, że w dniu 01.12.2000r. zawarł on z Zakładem (...) w Z. umowę o dostawę wody i odbiór ścieków nr (...), przy czym powód miał na podstawie tej umowy być odbiorcą wody, a pozwany dostawcą wody i odbiorcą ścieków. Powód wskazał, że posiada jedynie kopię umowy, gdyż oryginał umowy pozostał w aktach pozwanego. Zawarta umowa określała obowiązki dostawcy i obowiązki odbiorcy, a w szczególności zawierała łącznie 22 paragrafy. Powód zwrócił uwagę, że na umowie widnieją inicjały, pieczęcie i podpisy dyrektora J. B. i zastępcy dyrektora W. M., a także czytelny podpis powoda wraz z datą 06.12.2000r. Umowa zawiera także pieczęć pozwanego. Technicznie umowę przygotowała i napisała A. M. – pracownik pozwanego. Powód podał także, że oryginał umowy znajduje się u pozwanego, ale pozwany zaprzecza, że posiada oryginał. Powód wskazał, iż domaga się „odtworzenia umowy” w brzmieniu określonym w kserokopii umowy ze względu na konieczność przedkładania oryginału umowy w stosownych instytucjach i organach, a podmioty te nie chcą honorować kopii tej umowy.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o odrzucenie pozwu, względnie oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając swoje stanowisko strona pozwana podniosła, że powód występując z roszczeniem nie wykazał na jakiej podstawie prawnej wywodzi swoje roszczenie. Zdaniem pozwanego ewentualną podstawę roszczenia stanowiłby

przepis art. 189 k.p.c., w oparciu o który powód domaga się ustalenia istnienia umowy oraz jej treści. Pozwany podniósł, iż powód świadomie nie wskazał Sądowi okoliczności, które były faktycznymi przesłankami do wszczęcia przedmiotowego postępowania. Pozwany podkreślił, że powód wystąpił do Sądu z takim roszczeniem, gdyż przeciwko powodowi toczy się postępowanie z wniosku organów nadzoru budowlanego w zakresie tzw. „samowoli budowlanej” dotyczącej nielegalnej budowy tzw. „sieci wodociągowej” prowadzącej do jego posesji, która to budowa została wykonana bez stosownych pozwoleń wodnoprawnych i z naruszeniem przepisów prawa budowlanego. Prowadzący postępowanie organ administracyjny tj. Powiatowy oraz Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego jednoznacznie ustalili na podstawie posiadanej dokumentacji i przeprowadzonego postępowania, że sieć wodna będąca przedmiotem umowy została wykonana przez powoda, który był w tym zakresie inwestorem i to mimo braku jakichkolwiek pozwoleń na budowę lub stosownego zgłoszenia budowlanego. Organy nadzoru budowlanego jednoznacznie ustaliły, że z dyspozycji art. 48, 49b, 50a oraz art. 51 ustawy Prawo budowlane niewątpliwie wynika, że nakaz rozbiórki winien być adresowany do inwestora tj. powoda. Strona pozwana wskazała, iż dołączona przez powoda do pozwu umowa nie może być uznana za wiążącą, gdyż jest to jedynie kserokopia umowy, która mogła być dowolnie przez stronę modyfikowana w zakresie jej treści, nie posiada ona także parafowanych stron, a jedynie na ostatniej z nich widnieją podpisy. W treści § 22 wyraźnie wskazano, że sporządzono ją w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. W przypadku gdyby taka umowa istniała przynajmniej jeden egzemplarz zostałby zachowany. Ponadto istniałyby w tym zakresie jakieś zapisy w ewidencji rachunkowo – księgowej pozwanej dotyczącej czy to rejestru umów, czy też przejęcia sieci od powoda na stan zakładu. W dokumentacji Zakładu nie ma jednakże jakichkolwiek wzmianek rachunkowo - księgowych czy ewidencyjnych w powyższym zakresie. Nie ma też jakiegokolwiek protokołu zdawczo – odbiorczego sieci, który winien być integralną częścią w przypadku przejęcia urządzenia. Co istotne, Dyrektorzy (...) jednoznacznie stwierdzili, że zakład budżetowy nie przyjmował jakichkolwiek urządzeń wodociągowych od pana P.. Strona pozwana zwróciła uwagę, iż na wniosek powoda toczyło się już stosowne postępowanie karne prowadzone przez Prokuratora Rejonowego w Kędzierzynie – Koźlu, który jednak nie przychylił się do twierdzeń powoda i umorzył postępowanie (sygn. 2 Ds. 965/09) nie stwierdzając ani podnoszonej przez powoda okoliczności zawarcia umowy, ani też jej rzekomego zaginięcia. Jak wynika nadto z ustaleń poczynionych przez organ administracyjny działający za stronę umowy (...) tj. J. B., P. W. oraz W. M. jednoznacznie i zgodnie oświadczyli, że Zakład nigdy wbrew zapisom umowy nie przejął na własność urządzeń wodociągowych od pana P., jak również zakwestionowali fakt zawarcia umowy z powodem. Ustosunkowując się do podstawy prawnej żądania powoda strona pozwana podniosła, że interes prawny w ustaleniu okoliczności obowiązywania umowy w postępowaniu cywilnym zachodzi, jeżeli sam skutek jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego zapewni stronie ochronę jego prawnie chronionych interesów. Każdy zatem może poszukiwać ochrony sądowej jednak pod warunkiem, gdy jego prawo zostało naruszone oraz gdy zapobiegając naruszeniu swojego prawa ma interes prawny w ustaleniu stosunku prawnego lub w ustaleniu prawa. W przedmiotowej sprawie w zamyśle powoda, ewentualne prawomocne rozstrzygnięcie przedmiotowego postępowania przez Sąd pozwoliłoby mu na ustalenie z pominięciem odpowiednich organów nadzoru budowlanego czy instalacja stanowi samowolę budowlaną oraz kto jest odpowiedzialny za jej budowę i funkcjonowanie. Dalej pozwany wskazał, iż organy nadzoru budowlanego rozpoznające kwestię legalności wykonywanych robót urządzenia wodociągowego oraz osoby inwestora stwierdziły, iż istnienie umowy, na którą powód wskazuje w pozwie nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej. Powyższe świadczy o tym, że w przedmiotowej sprawie nie występuje przesłanka konieczności ochrony interesów powoda oraz brak jest interesu prawnego. Pozwany podniósł także, że zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 30.11.2005r. wyrok rozstrzygający powództwo o ustalenie nie może stanowić podstawy dla stwierdzenia w postępowaniu administracyjnym nieważności orzeczenia administracyjnego. Droga sądowa winna być zatem wyłączona, gdyż jest przedmiotem postępowania administracyjnego prowadzonego przez uprawnione organy. Nie jest także rolą sądów udzielenie pomocy powodowi w przygotowaniu dowodów dla potrzeb postępowania administracyjnego związanego z ewentualną rozbiórką urządzenia wodociągowego. Należy więc zdaniem pozwanego przyjąć, że po stronie powoda istnieje brak interesu prawnego, zwłaszcza gdy powód może żądać interesujących go kwestii w postępowaniu administracyjnym stąd wniosek o odrzucenie pozwu jako niedopuszczalnego.

Na rozprawie w dniu 17.08.2011r. powód oświadczył, iż „chodzi mu o odtworzenie umowy ze wszystkimi paragrafami w niej zawartymi” oraz że „chodzi mu o potwierdzenie, że taka umowa została zawarta i była takiej treści jak

kserokopia umowy dołączonej do pozwu”. Pełnomocnik strony pozwanej oświadczył, że powód nie wykazał interesu prawnego w wystąpieniu do Sądu z przedmiotowym pozwem i prawdopodobnie jedynym celem powoda jest uzyskanie rozstrzygnięcia, które spowoduje uniknięcie odpowiedzialności w sprawie administracyjnej dotyczącej samowoli budowlanej.

Podczas rozprawy w dniu 28.09.2012r. powód J. P. sprecyzował, że domaga się ustalenia, że pomiędzy nim, a stroną pozwaną doszło do zawarcia umowy z dnia 01.12.2000r. o dostawę wody i odbiór ścieków, a także że przedmiotem tej umowy było przekazanie na rzecz strony pozwanej własności przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego wyrażone w § 6 umowy, której kserokopię powód złożył do akt sprawy. Powód oświadczył, iż po tej umowie z 2000r. zostały podpisane dwie kolejne umowy oraz że on je podpisał, mimo że jego zdaniem nadal obowiązywała umowa z 2000r., gdyż w przeciwnym wypadku naraziłby się na odcięcie wody. Powód pouczony przez Przewodniczącą o treści art. 189 k.p.c. wskazał, iż jego interes prawny w uzyskaniu rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie zgodnie ze zgłoszonym żądaniem wyraża się w tym, że w pierwszej kolejności chciałby oczyścić swoje dobre imię, w związku z tym, że był przez Burmistrza Z. i inne osoby również w mediach oskarżany o kradzież wody, że posługuje się sfałszowaną umową, której rzekomo nigdy wcześniej nie zawarto. Powód ponadto wskazał, że chciałby posługiwać się tą umową wobec wszystkich urzędów i instytucji, które takiej umowy będą od niego wymagały i chciałby, aby tę umowę honorowały.

Na rozprawie w dniu 28.06.2013r. powód i pełnomocnik strony pozwanej zajęli uprzednio wyrażone stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. P. jest właścicielem nieruchomości położonej w J. ul. (...).

(bezsporne)

W dniu 6.12.2000r. pomiędzy powodem („odbiorcą”) a Zakładem (...) w Z. reprezentowanym przez Dyrektora Zakładu (...) („dostawcą”) została zawarta umowa o dostawę wody i odbiór ścieków. Na podstawie przedmiotowej umowy Zakład (...) w Z. zobowiązał się dostarczać powodowi do jego nieruchomości wodę oraz odbierać wodę zużyta (ścieki).

Umowa została sporządzona w dniu 01.12.2000r. przez pracownicę (...) w Z. A. M. na polecenie dyrekcji. Na druku umowy sporządzonym komputerowo wypełniła ona ręcznie wstępną część umowy. A. M. dopisała ręcznie numer porządkowy umowy, datę jej zawarcia oraz strony ją zawierające. Umowa została podpisana przez J. B. (1), W. M. i J. P. oraz opatrzona pieczęcią dostawcy. Umowa została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden z egzemplarzy został doręczony powodowi, a drugi został pozostawiony w (...) w Z.. Fakt zawarcia umowy był odnotowywany w rejestrze umów. Rejestr umów był to zeszyt, w którym wpisywano numer umowy i strony ją zawierające.

(dowód: kserokopia umowy z dnia 01.12.2000r. k. 4 – 6; zeznania świadka J. B. k. 60/2 – 61/2; zeznania świadka W. M.k. 61/2 – 63; zeznania świadka A. M.k. 120/2 – 121/2; przesłuchanie powoda k. 138/2 – 140; notatka urzędowa z dnia 04.03.2009r. k. 39 akt Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie – Koźlu o sygnaturze 2 Ds.103/09)

Powód nie posiada oryginału umowy sporządzonej dnia 01.12.2000r. Takiego oryginału bądź kserokopii umowy nie posiada także strona pozwana. Żadna ze stron nie posiada także protokołu zdawczo – odbiorczego sieci wodociągowo – kanalizacyjnej, z której korzystał powód w oparciu o umowę, pozwolenia na budowę przyłącza ani też dokumentu zgłoszenia powstania i funkcjonowania sieci właściwemu organowi administracji architektoniczno – budowlanej.

(bezsporne)

W zasobach archiwalnych (...) w Z. brak dowodu istnienia umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków z dnia 01.12.2000r. zawartej z powodem.

Zawarcie pomiędzy powodem a stroną pozwaną umowy z dnia 01.12.2000r. nie spowodowało przejęcia na własność przez (...) w Z. wybudowanych na nieruchomości powoda urządzeń wodociągowo – kanalizacyjnych.

W księgach (...) w Z. nie istnieje żaden zapis dotyczący zwiększenia majątku trwałego w wyniku przejęcia od osoby fizycznej sieci, bądź przyłączy wodociągowych z terenu sołectwa J. od 2000r. do 2009r.

(dowód: pismo Dyrektora (...) z dnia 27.01.2009r. k. 39; notatka służbowa z dnia 27.01.2009r. k. 40; zeznania świadka J. B. k. 60/2 – 61/2; zeznania świadka W. M. k. 61/2 – 63; notatka służbowa z dnia 26.05.2009r. k. 15 akt Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie - Koźlu o sygnaturze 2 Ds. 965/09)

W dniu 05.07.2004r. pomiędzy powodem a Zakładem (...) w Z. reprezentowanym przez Dyrektora Zakładu (...) i Główną Księgową K. P. została zawarta umowa o dostawę wody i odbiór ścieków nr (...). W oparciu o przedmiotową umowę (...) w Z. zobowiązał się do dostarczania wody i odprowadzania ścieków do obiektu powoda położonego w J. ul. (...).

W 2007r. została powołana przez Gminę Z. Spółka (...). Celem tej Spółki było przejęcie części działalności Zakładu (...) w sektorze wodno – ściekowym. W dniu 13.02.2009r. powołana Spółka (...) przejęła od (...) w Z. kontrahentów, obowiązki i infrastrukturę w zakresie świadczeń Gminy Z. dotyczących zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie tej Gminy. Wśród majątku przekazywanego w 2009r. przez (...) w Z. na rzecz Spółki (...) nie było instalacji wodno-kanalizacyjnej powoda. Spółka (...) otrzymała od (...) wśród innych dokumentów jedynie kserokopię umowy z dnia 05.07.2004r. o dostawę wody i odbiór ścieków nr (...) łączącą powoda i Zakład (...) w Z.. Na podstawie powyższej umowy do chwili obecnej do nieruchomości powoda jest doprowadzana woda i odprowadzane są z niej ścieki.

(dowód: kserokopia umowy z dnia 05.07.2004r. nr 826/W/04 k. 79 – 82; zeznania świadka A. K. k. 84/2 – 86; przesłuchanie powoda k. 138/2 – 140; pismo z dnia 19.02.2009r. k. 33 akt Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie – Koźlu o sygnaturze 2 Ds.103/09)

Połączenie głównej sieci wodociągowej znajdującej się w ulicy (...) ze studzienką wodomierzową znajdującą się na działce powoda nr (...) zostało wykonane w latach 1997 – 1999. Inwestycja ta została wykonana bez formalnego pozwolenia na budowę.

Kwestia legalności wykonania powyższej inwestycji, ustaleń kogo należy uznać za inwestora przedmiotowej sieci oraz kogo obciąża nakaz rozbiórki powyższego obiektu pozostawała przedmiotem oceny organów nadzoru budowlanego oraz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w O.

Postanowieniem z dnia 10.12.2008r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w powiecie (...), działając na podstawie art. 48 ust. 2 i 3 Prawa budowlanego nakazał Zakładowi (...) w Z. wstrzymanie robót budowlanych przy inwestycji polegającej na rozbudowie sieci wodociągowej, położonej w J. na odcinku głównego przyłącza znajdującego się w ul. (...) do studzienki wodomierzowej znajdującej się na działce nr (...) w J.. W dniu 23.03.2009r. została wydana przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w powiecie (...) na podstawie art. 48 ust. 1 w związku z art. 48 ust. 4 Prawa budowlanego decyzja nakazująca rozbiórkę sieci wodociągowej.

Powyższa decyzja, jak i poprzedzające ją postanowienie, zostały w dniu 06.05.2009r. w całości uchylone przez (...) Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w O., a sprawa została przekazana do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy postanowieniem z dnia 17.09.2009r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w powiecie (...), działając na podstawie art. 48 ust. 2 i 3 Prawa budowlanego nakazał J. P. wstrzymanie robót

budowlanych przy inwestycji polegającej na rozbudowie sieci wodociągowej, położonej w J. na odcinku głównego przyłącza znajdującego się w ul. (...) do studzienki wodomierzowej znajdującej się na działce nr (...) w J. i przedstawienie określonych w postanowieniu dokumentów. W dniu 14.12.2009r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w powiecie (...) na podstawie art. 48 ust. 1 w związku z art. 48 ust. 4 Prawa budowlanego wydał decyzję nakazującą J. P. rozbiórkę sieci wodociągowej.

Po rozpatrzeniu odwołania J. P. od powyższej decyzji (...) Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego w O. wydał w dniu 07.07.2010r. decyzję, na mocy której została uchylona w całości zaskarżona decyzja Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w powiecie (...) z dnia 14.12.2009r. i sprawa została przekazana do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji.

W dniu 01.12.2010r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w powiecie (...), działając na podstawie art. 48 ust. 2 i 3 Prawa budowlanego nakazał J. P. wstrzymanie prowadzonych robót budowlanych przy inwestycji polegającej na rozbudowie sieci wodociągowej, położonej w J. na odcinku od głównego przyłącza znajdującego się w ul. (...) do studzienki wodomierzowej znajdującej się na działce nr (...) w J. i przedstawienie określonych dokumentów. J. P. w dniu 24.12.2010r. wniósł o zawieszenie postępowania w związku z koniecznością odtworzenia przez Sąd Rejonowy w Kędzierzynie – Koźlu umowy o dostawę wody i odbiór ścieków zawartej 01.12.2000r. Postanowieniem z dnia 18.01.2011r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w powiecie (...) odmówił zawieszenia postępowania administracyjnego w sprawie. Powyższe postanowienie zostało zaskarżone przez J. P.. W uzasadnieniu złożonego zażalenia skarżący podniósł, że umowa z dnia 01.12.2000r. nr (...) jest zasadniczym dokumentem, który ma zasadnicze znaczenie w sprawie, gdyż zawarcie tej umowy skutkowało przejęciem powstałego wodociągu na majątek (...) i stanowi podstawę rozliczeń za wodę.

W wyniku rozpatrzenia zażalenia (...) Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego w O. postanowieniem z dnia 03.03.2011r. utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w powiecie (...) o odmowie zawieszenia postępowania w sprawie uzasadniając, że przedmiotowa umowa o dostawę wody nie stanowi dowodu mającego istotne znaczenie w sprawie, w szczególności nie rozstrzyga ona o tym, kto jest inwestorem spornej sieci, gdyż ocena legalności wykonanych robót i wskazanie ich inwestora należy wyłącznie do organów nadzoru budowlanego.

Wyrokiem z dnia 06.09.2011r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w O. oddalił skargę J. P. na powyższe postanowienie (...) Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w O. (sygn. akt II SA/Op 187/11).

Decyzją z dnia 06.04.2011r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w powiecie (...), działając na podstawie art. 48 ust. 1 Prawa budowlanego nakazał J. P. rozbiórkę rozbudowanej instalacji wodociągowej zlokalizowanej w J. przebiegającej od głównego przyłącza znajdującego się w ulicy (...) do studzienki wodomierza usytuowanej na działce nr (...). Z powyższą decyzją nie zgodził się J. P.. W dniu 09.12.2011r. (...) Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego w O. uchylił decyzję Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w powiecie (...) z dnia 06.04.2011r. i na podstawie art. 48 ust. 1 Prawa budowlanego nakazał J. P. rozbiórkę rozbudowanej sieci wodociągowej zlokalizowanej w J. przebiegającej od głównego przyłącza znajdującego się w ulicy (...) do studzienki wodomierza usytuowanej na działce nr (...).

Powyższa decyzja została zaskarżona przez J. P., który wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w O.. Wyrokiem z dnia 04.06.2012r. WSA w O. oddalił skargę na decyzję (...)Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w O.z dnia 09.12.2011r. (sygnatura akt II SA/Op 59/12). W uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia Wojewódzki Sąd Administracyjny w O.wskazał między innymi, iż pozwolenia na budowę nie można zastąpić żadnymi innymi decyzjami, czy też czynnościami cywilnoprawnymi. Zeznania zatem skarżącego, jak również argumenty podnoszone w składanych odwołaniach, że wykonywał przedmiotową inwestycję w oparciu o ustne uzgodnienia z Burmistrzem Z., czy ówczesnymi Dyrektorami (...)w Z.nie tylko nie zwalniają skarżącego z wykonania obowiązku określonego w art. 48 ust. 1 ustawy Prawo budowlane, ale wręcz wskazują i uzasadniają uznanie, że to właśnie na niego jako inwestora winien być nałożony ten obowiązek. W kontekście powyższego zdaniem sądu administracyjnego

nie ma znaczenia zawarta przez skarżącego z (...) w Z. umowa o dostawę wody z dnia 01.12.2000r., której odtworzenia domaga się skarżący przed sądem powszechnym, albowiem nie przesądzi ona o legalności wykonanej przez skarżącego inwestycji.

W dniu 06.08.2012r. J. P. wniósł skargę kasacyjną na zapadły w sprawie wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w O. z dnia 04.06.2012r. W dniu 21.09.2012r. akta sprawy (...) SA/Op 59/12 zostały przekazane do Naczelnego Sądu Administracyjnego celem rozpoznania skargi kasacyjnej.

(dowód: decyzja (...) Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w O. nr 149/09 z dnia 06.05.2009r. k. 9 – 11 akt Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie - Koźlu o sygnaturze 2 Ds. 965/09; decyzja Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w powiecie (...) z dnia 14.12.2009r. k. 24 – 25 akt Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie - Koźlu o sygnaturze 2 Ds. 965/09; decyzja (...) Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w O. nr 195/10 z dnia 07.07.2010r. k. 30 – 32; postanowienie (...) Inspektora Nadzoru Budowlanego w O. nr 83/1 z dnia 03.03.2011r. k. 33 – 34; decyzja (...) Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w O. nr 400/11 z dnia 09.12.2011r. k. 144 – 153; wyrok WSA w Opolu z dnia 04.06.2012r. sygnatura akt II SA/Op 59/12 wraz z uzasadnieniem k. 193 – 200; pismo WSA z dnia 04.02.2013r. i z dnia 24.06.2013r. k. 207 i k. 213)

Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w K. złożył w dniu 09.02.2009r. do Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie – Koźlu pismo dotyczące podejrzenia podrobienia dokumentu – umowy nr (...) o dostawę wody i odbiór ścieków zawartej pomiędzy (...) a Gospodarstwem (...) reprezentowanym przez N. i J. P. tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.

Postanowieniem z dnia 06.03.2009r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie – Koźlu odmówił wszczęcia dochodzenia w powyższej sprawie wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnionego czynu (sygnatura akt 2 Ds. 103/09)

(dowód: postanowienie Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie – Koźlu z dnia 06.03.2009r. o odmowie wszczęcia dochodzenia k. 40 akt Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie - Koźlu o sygnaturze 2 Ds. 103/09)

W dniu 15.06.2009r. Dyrektor Zakładu (...) w Z. – P. W. zgłosił zawiadomienie o usunięciu z biurowca Zakładu (...) w Z. dokumentu w postaci umowy o dostawę wody i odbiór ścieków nr (...) zawartej pomiędzy (...) a Gospodarstwem (...) reprezentowanym przez N. i J. P. tj. o przestępstwo z art. 276 § 1 k.k.

Postanowieniem z dnia 15.07.2009r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie – Koźlu odmówił wszczęcia dochodzenia w powyższej sprawie wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnionego czynu (sygnatura akt 2 Ds. 466/09).

(dowód: postanowienie Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie – Koźlu z dnia 15.07.2009r. o odmowie wszczęcia dochodzenia k. 8 – 9 akt Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie - Koźlu o sygnaturze 2 Ds. 466/09)

W dniu 29.10.2009r. do Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie – Koźlu wpłynęło pisemne zawiadomienie J. P. o przestępstwie kradzieży dokumentu – oryginału umowy o dostawę wody nr (...) zawartej pomiędzy nim a (...) w Z. w dniu 01.12.2000r. tj. o przestępstwo z art. 276 k.k.

Postanowieniem z dnia 23.11.2009r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie – Koźlu odmówił wszczęcia dochodzenia w powyższej sprawie z uwagi na fakt, że postępowanie karne co do tego samego czynu (objętego aktualnym zawiadomieniem J. P.) zostało uprzednio już prawomocnie zakończone (sygnatura akt 2 Ds. 965/09)

(dowód: postanowienie Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie – Koźlu z dnia 23.11.2009r. o odmowie wszczęcia dochodzenia k. 20 akt Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie - Koźlu o sygnaturze 2 Ds. 965/09)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo J. P. nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie J. P. domagał się ustalenia przez Sąd, że w dniu 01.12.2000r. pomiędzy nim a stroną pozwaną doszło do zawarcia umowy o dostawę wody i odbiór ścieków, a umowa ta miała treść taką jaką załączona przez powoda do pozwu kopia umowy (k. 4 – 6). Podstawę normatywną dochodzonego przez powoda roszczenia stanowił zatem przepis art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Powoda jako występującego z żądaniem udzielenia mu ochrony prawnej na podstawie powołanego przepisu obciążał zatem po myśli art. 6 k.c. po pierwsze – obowiązek wykazania faktów uzasadniających jego interes prawny w żądaniu ustalenia istnienia stosunku prawnego oraz po drugie – obowiązek wykazania prawdziwości faktów i twierdzeń dotyczących istnienia tego konkretnego stosunku prawnego. W ślad za poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18.04.2012r. (V CSK 149/11, LEX nr 1250574) wskazać należy, iż powództwo o ustalenie stosunku prawnego lub prawa może być uwzględnione wtedy, gdy zostanie wykazane spełnienie dwóch przesłanek o charakterze merytorycznym, tj. interesu prawnego oraz wykazania prawdziwości twierdzeń powoda. Pierwsza z nich warunkuje określony skutek tego powództwa, decydując o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda, a wykazanie istnienia drugiej ma znaczenie dla oceny merytorycznej zasadności powództwa. Interes prawny w żądaniu ustalenia musi wynikać z sytuacji prawnej, w jakiej znajduje się powód i zgodnie z zasadą aktualności, istnieć w dacie wyrokowania. Zawisnięcie sporu o ukształtowanie stosunku prawnego wyłącza interes prawny w żądaniu ustalenia.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że ocenie Sądu brak podstaw do odrzucenia pozwu złożonego przez J. P.. Wbrew mianowicie twierdzeniom strony pozwanej przedmiotem prowadzonego postępowania administracyjnego i postępowania przed sądem powszechnym są zupełnie inne kwestie, a w drodze powództwa z art. 189 k.p.c. możliwe jest ustalenie, że w określonym dniu doszło do zawarcia pomiędzy stronami pewnej umowy (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 07.02.2008r. I ACa 1050/07, LEX nr 466433). Podkreślenia nadto wymaga, że tak jak dopuszczalne jest ustalenie, czy strony pozostają w stosunku prawnym wykreowanym przez umowę, tak dopuszczalne jest również ustalenie treści tego stosunku i to co do wszystkich jego elementów, niektórych lub tylko jednego (tak SN w wyroku z dnia 25.06.1998r. III CKN 563/97, LEX nr 255611).

Pod pojęciem interesu prawnego generalnie należy rozumieć obiektywną w świetle obowiązujących przepisów prawnych, to jest wywołaną rzeczywistym narażeniem lub zagrożeniem określonej sfery prawnej, potrzebę uzyskania określonej treści wyroku. Przez interes prawny w rozumieniu przepisu art. 189 k.p.c. należy rozumieć istniejącą po stronie podmiotu prawa chęć uzyskania określonej korzyści w sferze jego sytuacji prawnej. Korzyść zaś, jaką zamierza osiągnąć zainteresowana osoba występująca z roszczeniem z art. 189 k.p.c., polega na stworzeniu stanu pewności prawnej co do aktualnej sytuacji prawnej tego podmiotu. Powszechnie w orzecznictwie i piśmiennictwie wskazuje się, że w przypadku, gdy dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym powodowi służy roszczenie o świadczenie (danie, czynienie, zaniechanie, znoszenie) wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przesłankowego (por. m. in. wyrok SN z dnia 01.04.2004r. II CK 125/03, OSP 2005, z. 2, poz. 23; uzasadnienie uchwały SN z dnia 17.01.1993r. III CZP 171/93, OSNCP 1994, nr 7 – 8, poz. 149; uzasadnienie uchwały SN z dnia 25.01.1995r. III CZP 179/94, OSNCP 1995, k nr 5, poz. 76; P. Telenga: Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania cywilnego. LEX 2013r.). Trwale ukształtowanym jest także pogląd, iż powództwo o ustalenie nie może zmierzać do ustalenia faktów niemających prawotwórczego charakteru, ani też do ustalenia okoliczności faktycznych sprawy (tak SN w orzeczeniu z dnia 11.09.1953r., I C 581/53, OSN 1954, nr 3, poz. 65, wyrok SN z dnia 13.03.1984r. I PRN 23/84, OSPiKA 1985, z. 6, poz. 120).

W niniejszej sprawie w trakcie postępowania powód konsekwentnie wskazywał, iż domaga się on ustalenia, że w dniu 01.12.2000r. pomiędzy nim a stroną pozwaną doszło do zawarcia umowy o dostawę wody i odbiór ścieków o treści załączonej do pozwu kserokopii umowy. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż „odtworzenie umowy” w takim brzmieniu zachodzi ze względu na konieczność przedkładania przez niego oryginału umowy w stosownych instytucjach i organach, a podmioty te nie chcą honorować kopii tej umowy (k. 3). Na rozprawie w dniu 17.08.2011r. powód oświadczył, iż „chodzi mu o odtworzenie umowy ze wszystkimi paragrafami w niej zawartymi” oraz że „chodzi mu o potwierdzenie, że taka umowa została zawarta i była takiej treści jak kserokopia umowy dołączonej do pozwu” (k. 42/2). Podczas rozprawy w dniu 28.09.2012r. J. P. sprecyzował, że domaga się ustalenia, że pomiędzy nim, a stroną pozwaną doszło do zawarcia umowy z dnia 01.12.2000r. o dostawę wody i odbiór ścieków, a także że przedmiotem tej umowy było przekazanie na rzecz strony pozwanej własności przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego wyrażone w § 6 umowy, której kserokopię złożył do akt sprawy. Powód pouczony przez Przewodniczącą o treści art. 189 k.p.c. wskazał, iż jego interes prawny w uzyskaniu rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie wyraża się w tym, że w pierwszej kolejności chciałby oczyścić swoje dobre imię, w związku z tym, że był przez Burmistrza Z. i inne osoby również w mediach oskarżany o kradzież wody, że posługuje się sfałszowaną umową, której rzekomo nigdy wcześniej nie zawarto. Powód ponadto wskazał, że chciałby posługiwać się tą umową wobec wszystkich urzędów i instytucji, które takiej umowy będą od niego wymagały i chciałby aby tę umowę honorowały (k. 187/1 – 187/2).

W świetle tak sformułowanego przez powoda uzasadnienia dla zgłoszonego żądania uznać należy, że powód nie ma interesu prawnego w domaganiu się ustalenia istnienia umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków z dnia 01.12.2000r. Jak ustalono w toku postępowania pomiędzy powodem a stroną pozwaną toczy się spór na gruncie przepisów prawa budowlanego, a przedmiotem tego sporu jest kwestia legalności wykonania inwestycji w postaci połączenia głównej sieci wodociągowej znajdującej się w ulicy (...) ze studzienką wodomierzową znajdującą się na działce powoda nr (...). Kwestia ustaleń kogo należy uznać za inwestora przedmiotowej sieci oraz kogo obciąża nakaz rozbiórki powyższego obiektu pozostawała przedmiotem oceny organów nadzoru budowlanego oraz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w O., a obecnie akta sprawy (...) SA/Op 59/12 zostały przekazane do Naczelnego Sądu Administracyjnego celem rozpoznania skargi kasacyjnej, którą wywiódł powód. We wszystkich tych postępowaniach powód powoływał się na istnienie pomiędzy nim a Zakładem (...) w Z. umowy z dnia 01.12.2000r. o dostawę wody i odbiór ścieków nr (...), chcąc w ten sposób wykazać legalność powstałej inwestycji oraz wzruszyć wydane w drodze administracyjnej orzeczenia. W szczególności ma do tego zmierzać ustalenie, że w umowie z 2000r. znalazł się zapis, że „odbiorca przekazuje nieodpłatnie na własność dostawcy wybudowany na własny koszt przyłącz wodociągowy i kanalizacyjny” (k. 4/2). Takie ustalenie pozwoli zdaniem powoda podważyć twierdzenia strony pozwanej, iż inwestorem wykonanej instalacji jest sam powód oraz że w związku z powyższym na powoda winien być nałożony obowiązek z art. 48 ust. 1 ustawy Prawo budowlane tzn. rozbiórka obiektu budowlanego lub jego części. W ocenie powoda umowa z dnia 01.12.2000r. nr (...) jest dokumentem, który ma zasadnicze znaczenie w sprawie, gdyż zawarcie tej umowy skutkowało przejściem powstałego wodociągu na majątek (...) i stanowi podstawę rozliczeń za wodę, a to oznacza, że w konsekwencji za inwestora winno się uważać (...) w Z.. W tym miejscu podkreślenia wymaga, iż zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30.11.2005r. (III CK 277/05, LEX nr 346213) jeśli interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie prawa miałby być uzasadniany potrzebą stwierdzenia nieważności orzeczenia administracyjnego, to należałoby przyjąć, że powód nie ma interesu prawnego w wytoczeniu takiego powództwa. Wyrok rozstrzygający takie powództwo nie może bowiem stanowić podstawy dla stwierdzenia w postępowaniu administracyjnym nieważności wzmiankowanego orzeczenia administracyjnego. Zdaniem Sądu powód nie ma interesu prawnego do wystąpienia z przedmiotowym powództwem, gdyż powództwo o ustalenie nie może zmierzać do uzyskania dowodów niezbędnych do wykorzystania w innym postępowaniu, tym bardziej, że zarówno Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w powiecie (...), jak i (...) Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego w O. oraz wreszcie Wojewódzki Sąd Administracyjny w O. stwierdzili, iż umowa o dostawę wody i odbiór ścieków z dnia 01.12.2000r. nie stanowi dowodu mającego istotne znaczenie w sprawie, w szczególności nie rozstrzyga ona o tym, kto jest inwestorem spornej sieci, gdyż ocena legalności wykonanych robót i wskazanie ich inwestora należy wyłącznie do organów nadzoru budowlanego (k. 34/1 – 34/2, 152, 199/2 – 200/1). Nawet jeśli zatem powód wykazałby, że posiada interes prawny w żądaniu ustalenia istnienia powyższej umowy to sam fakt istnienia tejże umowy nie miałby większego

znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej, tym bardziej, że jak już wskazano powyżej, uzyskanie dowodów celem wzruszenia orzeczeń administracyjnych nie uzasadniałoby istnienia po stronie powoda interesu prawnego do wystąpienia z powództwem opartym o treść art. 189 k.p.c. Taki interes prawny nie zachodzi także zdaniem Sądu w kontekście stwierdzenia powoda, że wystąpił on z przedmiotowym powództwem, by „oczyścić swoje dobre imię”, gdyż w razie uznania przez powoda, że doszło do naruszenia jego dobrego imienia przysługują mu roszczenia służące ochronie dóbr osobistych (por. art. 24 k.c.).

Abstrahując od powyższego wskazać także trzeba, że o ile w ocenie Sądu powód J. P. wykazał, że pomiędzy nim a stroną pozwaną w dniu 6.12.2000r. została zawarta umowa o dostawę wody i odbiór ścieków, to nie udowodnił, iż powyższa umowa miała treść taką jaką załączona do pozwu kserokopia umowy (k. 4 – 6). To, że taka umowa została zawarta oraz że na jej podstawie Zakład (...)w Z.jako „dostawca” zobowiązał się dostarczać powodowi jako „odbiorcy” do jego nieruchomości wodę oraz odbierać wodę zużyta (ścieki) świadczą zdaniem Sądu zeznania świadków J. B., W. M., A. M., który potwierdzili, że w 2000r. taka umowa była zawierana. Świadek J. B. i W. M. potwierdzili także, że na okazanej im kserokopii umowy (ostatniej stronie) widnieją ich podpisy i pieczęcie, a świadek A. M. zeznała, że na druku umowy sporządzonym komputerowo wypełniła ona ręcznie wstępną część umowy tzn. dopisała ręcznie numer porządkowy umowy, datę jej zawarcia oraz strony ją zawierające. Treść powyższych zeznań pokrywa się z wyjaśnieniami samego powoda oraz treścią notatki urzędowej z dnia 04.03.2009r. znajdującej się w aktach Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie – Koźlu o sygnaturze 2 Ds.103/09 (k. 39 akt). Żaden jednakże ze wskazanych powyżej świadków, jak również inne dowody zebrane w sprawie nie potwierdzają stanowiska powoda, że powyższa umowa miała treść taką jaką załączona do pozwu kserokopia umowy. Przeprowadzone przez organy policji i prokuratury czynności wyjaśniające nie potwierdziły także, że doszło do podrobienia powyższego dokumentu, usunięcia go z biurwca (...)w Z., czy też kradzieży oryginału tego dokumentu (por. postanowienia Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie – Koźlu z dnia 06.03.2009r. (sygn. akt 2 Ds. 103/09), z dnia 15.07.2009r. (sygnatura akt 2 Ds. 466/09), czy z dnia 23.11.2009r. (sygn. akt 2 Ds. 965/09). Jednocześnie jeśli pomiędzy stronami zostałaby zawarta umowa o treści wskazywanej przez powoda, zwłaszcza w kontekście zapisów § 6 ust. 1 umowy, to umowa ta nie tylko istniałaby w zasobach archiwalnych (...)w Z., lecz zawarcie jej w takim kształcie skutkowałoby przejęciem na własność przez (...)w Z. wybudowanych na nieruchomości powoda urządzeń wodociągowo – kanalizacyjnych, a to z kolei winno znaleźć swój wyraz w księgach (...)w Z. i zapisie dotyczącym zwiększenia majątku trwałego w wyniku przejęcia od powoda sieci, bądź przyłączy wodociągowych. Takich adnotacji brak jednakże w archiwum zakładowym (k. 15 akt Prokuratury Rejonowej w Kędzierzynie - Koźlu o sygnaturze 2 Ds. 965/09) oraz w księgach (...)w Z. (k. 39,40).

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd ocenił, iż nawet jeśli powód wykazałby, że ma interes prawny w żądaniu ustalenia istnienia stosunku prawnego, to nie wykazał prawdziwości faktów i twierdzeń dotyczących istnienia tegoż stosunku prawnego. Powyższe prowadziło do oddalenia w całości powództwa J. P. (por. punkt 1 wyroku).

Jedynie na marginesie zauważyć należy, że brak uwzględnienia przez powoda jego roszczenia nie pozbawia go jednocześnie możliwości korzystania przez niego z usług (...)w zakresie dostawy wody i odbioru ścieków, albowiem w dniu 05.07.2004r. pomiędzy powodem a Zakładem (...)w Z. została zawarta kolejna umowa o dostawę wody i odbiór ścieków nr (...) (k. 79 – 82). W oparciu o przedmiotową umowę (...)w Z. zobowiązał się do dostarczania wody i odprowadzania ścieków do obiektu położonego w J. ul. (...)i obecnie na podstawie tej właśnie umowy do nieruchomości powoda jest doprowadzana woda i odprowadzane są z niej ścieki przez utworzoną w 2007r. Spółkę (...).

Orzeczenie w przedmiocie kosztów procesu (punkt 2 wyroku) uzasadnia zasada odpowiedzialności za wynik procesu wynikająca z przepisu art. 98 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. Na zasądzoną na rzecz strony pozwanej kwotę 600 zł składają się koszty zastępstwa prawnego przewidziane stawką wynikającą z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2002r. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) w związku ze wskazaną przez powoda wartością przedmiotu sporu (k. 11).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów prawa orzeczono jak na wstępie.